

096.42 KDB 197
Gjerdsvik
74

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiften med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelser av vedkommende departement.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjentakelse tap av konsesjon hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917, nr. 16 §§ 31 og 32.

Departementet skal bemerke:

Som det vil fremgå av hovedstyrets foran gjengitte skriv ble det ikke søkt om stadfesting av den konsesjon som ble meddelt under okkupasjonen. En er derfor enig med hovedstyret i at denne konsesjon av den grunn må anses bortfalt. Den kontrakt (om spillkraft) som lå til grunn for denne konsesjon fikk imidlertid et tillegg i 1949 om levering av 3 000 kW primakraft, og leveringen av denne begynte 1. januar 1950. Kontraktene er senere avløst av kontrakt av 18. mars 1953 om levering av 3 000 kW primakraft og 9 000 kW spillkraft til dampfremstilling.

Departementet har intet å innvende mot at tillatelse blir gitt og vil med hovedstyret rå til at A/S Hunsfos Fabrikker får leie inntil 3 000 kW primakraft og inntil 9 000 kW spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Tillatelsen anbefales gitt på vilkår som foreslått av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet. En er således enig i at der oppkreves en avgift av kr. 1 pr. kW av den primakraft som der etter kraftleiekontraktene skal betales leie, mens leie av spillkraften fritas for avgift som i andre lignende tilfeller.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates det A/S Hunsfos Fabrikker å leie inntil 3 000 kW primakraft og inntil 9 000 kW spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 5. juni 1953.

22. L/L Gjerdsvik Kraftverk.

(Tillatelse til erverv av bruksrett til og regulering av Gjerdsvikvassdraget, Møre og Romsdal.)

Kgl. resol. av 12. juni 1953.

L/L Gjerdsvik Kraftverk har søkt om konsesjon på erverv av bruksrett til og regulering av Gjerdsvikvassdraget i Sande i Møre og Romsdal.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev 19. mai d.å. gitt følgende uttalelse:

«Fra L/L Gjerdsvik Kraftverk er kommet følgende søknad datert 20. august 1952:

«L/L Gjerdsvik Kraftverk tillater seg erved å søke om konsesjon på bruksrett til Gjerdsvikvassdraget i Sande herred, Møre og Romsdal fylke. Vassdraget eies nå av kommunene Sande, Herøy, Ulstein og Hareid i henhold til tinglyste skjøter og består av følgende eiendommer:

Gr.nr. 6 bnr. 19 i Sande herred, kallet Skot-elven.

Gr.nr. 6 bnr. 43 i Sande herred, kallet Gjerdselva I.

Gr.nr. 6 bnr. 44 i Sande herred, kallet Gjerdselva II.

I henhold til leiekontrakt av 22. juli 1952, tinglyst 19. august 1952, har L/L Gjerdsvik Kraftverk fått bruksrett til vassdraget med tilhørende grunn- og vannretter. Kraftanlegget er projektert med et aggregat på ca. 6 200 kVA. Industridepartementet har gjennom Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen gitt tillatelse til utbygging av Gjerdsvikvassdraget den 7. juli 1951. Der er ikke gitt statsstønad til anlegget.

L/L Gjerdsvik Kraftverk har til formål å forsyne distriktets fiske- og sildoljeindustri med elektrisk kraft og dessuten i samkjøring med L/L Søre Sunnmøre Kraftlag å styrke den alminnelige elektrisitetsforsyning i distriktet. Kraftlagets vedtekter vedlegges. Kraftlagets aksjekapital utgjør kr. 360 000 fordelt således:

Sande kommune	kr. 50 000
Herøy kommune	» 150 000
Ulstein kommune	» 30 000
Hareid kommune	» 30 000
L/L Søre Sunnmøre Kraftlag	» 100 000

L/L Gjerdsvik Kraftverk har i henhold til skjøte av 22. juli 1952, tinglyst 19. august 1952, ervervet I/S Gjerdsviken Elektrisitetsverks eiendom «Ljosna» gr.nr. 6, bnr. 15 av skyld mark 0,03 i Sande herred, med påstående kraftstasjon med tilbehør og retter.

Beskrivelse av kraftanlegget med oversiktskart og oppgave over ytelse vedlegges.

Da kraftlaget er et almennyttigt foretagende som har til formål å sørge for distriktets elektrisitetsbehov til industrielt og alminnelig behov tør vi be om at avgifter o. a. settes så lavt som ervervsloven tillater.»

Samtidig er kommet følgende søknad datert 25. august 1952 om regulering av Sædalsvatn:

«L/L Gjerdsvik Kraftverk er et aksjeselskap som har til formål å bygge ut Gjerdselva i Gjerdsvik i Sande kommune for å forsyne fiskeindustrien i distriktet med elektrisk kraft og i samkjøring med L/L Søre Sunnmøre Kraftlag styrke den alminnelige elektrisitetsforsyning i distriktet. (Bilag 1, kraftlagets vedtekter.) Kommunene Sande, Herøy, Ulstein og Hareid har ervervet alle rettene i vassdraget (bilag 2, 3 og 4) og har overdratt bruksretten til vassdraget til L/L Gjerdsvik Kraftverk (bilag 5). L/L Gjerdsvik Kraftverk har dessuten overtatt Interessentskapet Gjerdsvikens E.verk sine retter i Gjerdselva (bilag 6). Industridepartementet har gjennom Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet den 7. juli 1951 gitt tillatelse til utbygging av Gjerdsvikvassdraget. Bilag 7 viser kostnadsoverslag total kostnad kr. 4 068 500 og bilag 8 kontrakt med Eeg — Henriksen & Diderich Lund A/S om bygningsarbeidet. Turbinmaskineriet skal leveres av Mayer, Vest-Tyskland, og generator og transformator med apparatanlegg av Proton. Turbinrør og lukeutstyr er det ennå ikke sluttet kontrakt om. På bilag 9 er vist finansierungsplanen.

Nedslagsfeltet til Gjerdselva er 12,74 km², og der regnes med et midlere årlig avløp på 30 mill. m³. Som magasin tjener Sædalsvatnet, som er 1,26 km² ved normalvannstand på kote 206,30. Bilag 10 viser kart over nedslagsfeltet, Sædalsvatnet og Gjerdselva. Bilag 11 viser profil av kraftanlegget. Gjennom en 1000 m lang tilløpstunnel skal Sædalsvatnet senkes til kote 175. Ved denne kote har vatnet en overflate på 0,38 km². Ved denne senking oppnås et magasin på 24 mill m³. Der er ikke beregnet noe demning av vatnet, slik at eventuelt flomvatn ved fullt magasin vil gå i det gamle elveløpet.

Utspyling av tunnelen etter gjennomslaget mot vatnet skal foregå gjennom en sidetunnel foran rørkonusen (se bilag 11) og ut i elva.

Terrenget rundt vatnet består av fjell, lyng- og beitemark. Det skulle ikke være fare for noen utglidninger ved senking av vatnet. I vatnet er endel småørret, som ikke har noen økonomisk verdi for bygda.

Kraftstasjonen blir stående på fjell med turbinakselen på kote 6. Turbinrørets fundamenter blir stående dels på fjell, dels i fast grusbakke.

Aggregatet blir på 5 000 kW og det er regnet med en årlig produksjon på 12,5 mill. kWh. Aggregatet er så stort, fordi det er så stort behov for toppkraft i sildeoljesesongen.

I henhold til ovenstående tillater vi oss å søke om løyve til å regulere Sædalsvatnet ved senking mellom kote 206,30 og kote 175.

Som manøvreringsreglement vil vi foreslå: «Vannslippingen foregår etter L/L Gjerdsvik Kraftverks behov.»

L/L Gjerdsvik Kraftverk har på Hovedstyrets foranledning fremkommet med følgende nærmere redegjørelse, datert 17. september 1952:

«I besvarelse av Deres brev av 11. d. m. beklager vi å måtte meddele at der ved en inkurie fra Sorenskriverkontorets side er blitt en del sammenblandinger av g.nr. og br.nr. Vi korrigerer derfor: Søknaden om bruksrettskonsesjon er ment å omfatte g.nr. 6 br.nr. 19 Skotelven, g.nr. 6 br.nr. 43 Gjerdselva I, g.nr. 8 br.nr. 23 Gjerdselva II.

Disse tre parseller omfatter hele fallhøyden og samtlige grunn og vannrettigheter i vassdraget. Det er disse tre parseller kommunene har ervervet. Sande kommune eide før g.nr. 6 br.nr. 19 Skotelven. Denne parsel utgjorde halvparten — den øvre — av hele fallhøyden.

Med hensyn til g.nr. 6 br.nr. 15 Ljosna forholder det seg slik:

Denne parsell utgjør tomt for I/S Gjerdsvikens Elektrisitetsverks kraftstasjon. Foruten denne eiendom med påstående stasjonsbygg etc. hadde interessentskapet ifølge den oprinnelige byggekontrakt som lå til grunn for selskapets stiftelse bruksrett på 50 meter av fallhøyden i Gjerdsvikvassdraget. Retten gjaldt så lenge som kraftverket ble drevet eller overdratt til andre. Situasjonen blir da denne: I/S Gjerdsvikens elektrisitetsverk overdrar ved salg og skjøte sin eiendom g.nr. 6 br.nr. 15 til L/L Gjerdsvik Kraftverk med virkning fra den dag L/L Gjerdsvik Kraftverk kan begynne leveringen av strøm fra sin nye stasjon. Fra den dag opphører det gamle verk å fungere i og med at det gamle elveleie tørlegges som avløp fra Sædalsvann. Hverken de gamle eller nye eiere skal drive verket lenger da det jo umuliggjøres ved at vannet gjennom tunnel ledes en annen vei. Fra samme dag opphører også interessentskapet sin rett til bruken av fallhøyden. De gamle interessenter skal så skaffes kraft fra det nye verk på nærmere fastsatte vilkår.

Det er disse vilkår som også har foranlediget forbeholdet i pkt. 10. Der var nemlig fire av de opprinnelige interessenter som ikke var helt enig i vilkårene for overdragelsen. Det resterende overveiende flertall som var enig i salg og salgsvilkår var ikke sikker på om der måtte være full enstemmighet om overdragelsen eller om et kvalifisert flertall kunne være tilstrekkelig. Derfor har de tatt forbehold om at de skal være fri for ansvar ved et eventuelt søksmål fra disse fire. Jeg har forelagt den såkaldte byggekontrakt som er selskapets eneste vedtekter, for bl. a. en meget erfaren dommer som mente at vi ikke ville risikere noe selv om disse fire skulle prøve holdbarheten av overdragelsen for en rett. Sorenskriveren i Søre Sunnmøre var også oppmerksom på dette punkt ved tinglysningen, men etter at han hadde fått nærmere forklaring på forholdet blev skjøtet antatt til tinglysning.»

Ifølge leiekontrakten, datert 22. juli 1952, har kommunene påtatt seg å skaffe alle de vann- og grunnrettigheter som trengs for full utnyttelse av Gjerdsvikvassdraget som elektrisk kraftkilde. Nødvendige rettigheter, som ikke ligger under g.nr. 6 br. nr. 19 og 43 og g.nr. 8 br.nr. 23 i Sande, jfr. L/L Gjerdsvik Kraftverks brev av 17. september 1952, vil

1954

1955

1956

kommunene i tilfelle erverve enten i minnelighet eller ved ekspropriasjon. Leietiden er satt til 50 år regnet fra 22. juli 1952 og med vederlagsfritt hjemfall til kommunene av kraftanlegget m. v. ved leietidens utløp, dog med adgang for kraftverket til å fornye leien for like lang tid på samme vilkår om det er lovlig adgang til det. I leie betaler kraftverket kr. 51 000 en gang for alle, dessuten alle utgifter til skjønn, hjemmelsdokumenter m. v. samt alle utgifter av enhver art som i leietiden måtte hvile på omhandlede rettigheter og på anlegget.

Det vedligger erklæring i henhold til ervervslovens § 24, jfr. bilag 6 til søknaden om konsesjon på bruksrett.

Regulerings søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad 15. og 17. september 1952 (nr. 214 og 216), og søknadene har vært forelagt distriktet med følgende resultat.

Sande herredstyre har i møte 29. september 1952 gjort slikt vedtak:

«Sande heradstyre råder til at det vert gjeve konsesjon og reguleringsløyve i samsvar med søknadene og på vanlege vilkår.»

Elektrisitetstilsynskontoret i Møre og Romsdal anfører 15. oktober 1952:

«De to søknader anbefales innvilget. Det antas at det i dette tilfelle ikke bør fastsettes betingelser for konsesjonene som går videre enn hva der er nødvendig for å dekke lovens minimumskrav såvel med hensyn til avgifter som til øvrige forpliktelser.

Om det formelle bemerkes følgende.

Jeg antar at den stiftelsesform som er valgt tar sikte på å frita foretandet fra hjemfallsrett. Jeg har vært i tvil om det ikke da burde være de 4 eierkommuner som direkte søkte om reguleringskonsesjon. Som det vil sees er søknaden undertegnet av L/L Gjerdsvik Kraftverk. Imidlertid opplyser kraftverkets formann på henvendelse at man har fulgt nøyaktig den samme fremgangsmåte som ved behandlingen av konsesjonssaken for Sør Brandal Kraftverk (Søre Sunnmøre Kraftlag), og jeg går da ut fra at man kan forholde seg på samme måte i dette tilfelle.»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal henviser og henholder seg til Elektrisitetstilsynskontorets uttalelse, jfr. hans ekspedisjon av 17. oktober 1952.

Inspektøren for ferskvannsfisaket har 2. mars 1953 avgitt slik uttalelse:

«Saken har vært forelagt konsulenten for ferskvannsfisaket i Vest-Norge. Konsulentens uttalelse av 18. desember 1952 følger vedlagt i avskrift.

På grunnlag av denne uttalelse og i samråd med Landbruksdepartementet, finner fiskerinspektøren at følgende bør inntas i konsesjonsvilkårene:

Til vedlikehold av fiskebestanden i vassdraget plikter konsesjonæren årlig å sette ut yngel og/eller settefisk etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Hvis departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser av de områder som berøres av reguleringen, plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser.

Hvis departementet forlanger det, er konsesjonæren videre forpliktet til innen reguleringen tas i bruk, å anbringe varegrinder foran alle tappeluker i den årstid det ikke er fare for isdannelse på gitrene. Spileavstanden i varegrindene og deres øvrige innretning og anbringelse blir i tilfelle å bestemme av departementet.

For øvrig tar en som vanlig forbehold om oppnevning av en fiskerisakkyndig ved eventuelle skjønn for fastsettelse av skader og erstatninger for fisket.»

Hovedstyret skal bemerke:

Industridepartementet ga 21. juni 1951 sitt samtykke til at L/L Søre Sunnmøre Kraftlag kunne gå igang med utbygging av Gjerdsvikvassdraget i Sande herred, Møre og Romsdal fylke, således at anlegget kunne bli ferdig i 1953.

L/L Søre Sunnmøre Kraftlag har så den 17. april 1952 sammen med Herøy, Sande, Ulstein og Hareid kommuner stiftet L/L Gjerdsvik Kraftverk. Dettets formål er å forsyne distriktets fiske- og sildoljeindustri med elektrisk kraft og i samkjøring med L/L Søre Sunnmøre Kraftlag å styrke den alminnelige elektrisitetstilsynskontoret i distriktet.

De nevnte kommuner har sammen ervervet g.nr. 6 br.nr. 19 og 43 og g.nr. 8 br.nr. 23 i Sande, som angis å omfatte Gjerdsvikvassdraget fra Sædalsvatn til sjøen, og ved kontrakt av 22. juli 1952 leiet bort sine vann- og grunnrettigheter m. v. i vassdraget til L/L Gjerdsvik Kraftverk på nærmere angitte vilkår.

Kraftverket søker nå om konsesjon på bruksrett og om tillatelse til å regulere Sædalsvatn ved 31,3 m senkning fra normalvannstand på kote 206, 3 til kote 175,0. Sædalsvatns areal er oppgitt til 1,26 km² på kote 206,3 og 0,38 km² på kote 175,0, magasin størrelsen til 24 mill. m³ og nedbørfeltet ved utløpet til 12,74 km². Kraftverket regner med et midlere årlig avløp på 30 mill. m³ og man skulle da kunne påregne en regulert vassføring på 0,9 m³/sek. ved jevn tapping. Den tilsvarende kraftytelse i det ca. 190 m høye bruttofall blir ca. 2 300 nat.-HK, hvorav det vesentligste — ca. 2 000 nat.-HK innvinnes ved reguleringen. Det foreligger ikke noe

hydrologisk materiale vedr. vassdraget og man forbeholder seg å kunne revidere kraftberegningene senere.

Kraftverket trenger etter dette konsesjon både på bruksrett og regulering.

Almene hensyn taler her for at konsesjon på bruksrett gis, jfr. ervervslovens § 5.

Fordeler ved reguleringen er kraftinnvinningen på ca. 2 000 nat.-HK.

Selv om senkningen er betydelig — 31,3 m — synes det etter det som foreligger ikke å herske noen frykt i distriktet for utrasning fra strandbreddene, og man må derfor formentlig kunne gå ut fra at reguleringen ikke vil medføre skade av betydning på jord.

Med den høye magasinprosent det her er tale om — 80 pst. — vil magasinet neppe bli fylt hvert år. Ferdsele på vatnet må derfor påregnes vanskeliggjort, likesom også utseendet må antas å bli skjemma. Eventuelt gjerdehold ned til vatnet vil også økes og fordyres. Videre må man regne med skade på fisket.

Hovedstyret antar at betingelsen etter reguleringslovens § 8 for å gi tillatelse skulle være til stede, og anbefaler at også regulerings-søknaden imøtekommes.

Man vedlegger utkast til betingelser og manøvreringsreglement.

Vedr. betingelsene bemerkes:

Konsesjonstiden, jfr. post 16 og 17, foreslås satt til leietiden, altså til 50 år fra 22. juli 1952, og for reguleringen med rett for staten til å kreve avståelse uten godtgjørelse ved konsesjonstidens utløp.

Innløsningsrett for staten er betinget i post 18 for så vidt angår reguleringen.

Arlige avgifter, jfr. post 13.

L/L Gjerdsvik Kraftverk har i søknaden om konsesjon på bruksrett bedt om at avgiftene må bli satt så lavt som ervervsloven tillater det. Elektrisitetsforsyningskontoret fremholder — med tilslutning av fylkesmannen — at «det ikke bør fastsettes betingelser for konsesjonene som går videre enn hva der er nødvendig for å dekke lovens minimumskrav såvel med hensyn til avgifter som til øvrige forpliktelser». Sande herredstyre anbefaler konsesjonene gitt i samsvar med søknadene og på vanlige vilkår.

Hovedstyret finner — særlig hensett til den vidtgående regulering som vel må sies å by på en viss usikkerhet — å ville foreslå avgiften til kommuner satt til kr. 1 pr. nat.-HK både for erverv av bruksrett og regulering. Avgiften til staten foreslås satt til lovens minimum kr. 0,10.

Opphjelp av fiske, jfr. post 20.

Man har som vanlig fulgt fiskeriinspektørens forslag, men foretatt et par redaksjonelle endringer.

Sikkerhetsstillelse for et beløp av kr. 1 000 er betinget i post 24, som ved L/L Søre Sunnmøre Kraftlags konsesjon på regulering av Brandalsvassdraget av 24. juni 1949.

De andre foreslåtte betingelser er også i det vesentligste overensstemmende med dem som er fastsatt for nevnte kraftlags konsesjoner av 24. juni 1949, jfr. Meddelte vassdragskonsesjoner for s. å. s. 123—129, men man har samlet betingelsene under ett.

Utkastet til manøvreringsreglement er gitt den vanlige form ved slike senkninger.

Som det fremgår av oversiktskartet, bilag 3 til søknaden om konsesjon på bruksrett er avløpskanalen fra kraftstasjonen ført ut i den ene av Gjerdsvikelvas to løp. Gjerdsvika Idrettslag har underhånden gjort oppmerksom på at den økte vassføring i det ene løp kan medføre ulemper for idrettsplassen, som ligger mellom dette løp og sjøen. Man forutsetter at dette spørsmål ordnes før anlegget settes i drift.

Sakens dokumenter følger vedlagt.

Behandlet i møte 15. mai 1953.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser:

1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende regjeringsdepartements godkjennelse andre norske banker eller selskaper.

Selskapets vedtekter så vel som senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjennelse.

2.

Arbeidet må fullføres innen en frist av 7 år etter at konsesjonen er gitt.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid insatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hva der måtte være avgitt til bruk for kommune etter post 12, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må

1954

1955

1956

ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet til statskassen en løpende mulkt stor kr. 50 — femti — kroner pr. dag vedkommende frister oversittes.

3.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate unntakelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

4.

Selskapet skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktksomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst — i forhold til utenlandsk vare derved ikke overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

5.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende de-

partement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

6.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sin arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgitt øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet og ved transport til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anlegget. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune dens utgifter til forsorgsunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging og regulering kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet til den kommune, hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement.

Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikks skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter

en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveringen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

13.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,10 pr. nat.-HK beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde, som vassfallet etter den foretatte utbygging og regulering kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 1,00 pr. nat.-HK beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pst. rente etter forfall kan inndrives ved utpantning.

14.

Nærmere bestemmelse om betaling av avgiftene etter post 13 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 12, skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

15.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget og vassfallets utbygging. Planen skal ap-

1954

1955

1956

proberes av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Bruksrettkonsesjonen gjelder i 50 år regnet fra 22. juli 1952.

17.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrom av 50 år regnet fra 22. juli 1952.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

De utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført i henhold til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

18.

I det 35. år regnet fra 22. juli 1952 skal staten kunne innløse reguleringsanlegget i den utstrekning hvori det etter post 17 kan kreves avstått ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne således at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus betales med hva de beviselig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

19.

Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

20.

Til vedlikehold av fiskebestanden i vassdraget skal konsesjonæren være forpliktet til årlig å sette ut et antall settefisk og/eller yngel etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Om departementet finner det nødvendig med års mellomrom å la foreta fiskeribiologiske undersøkelser av vassdraget plikter konsesjonæren å bære omkostningene med disse undersøkelser.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelser av departementet sørge for anordning av gitter foran tunellåpningen for å hindre at fisk blir ført inn i tunnelen.

21.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannslipningen foregår i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inn til kr. 100 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

22.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

23.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning. Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidene fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren plikter ved planlegging og utførelsen av anleggene så vidt mulig å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

24.

For oppfyllelse av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like over for andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 1 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

25.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte bestemmelser.

26.

Overtredelse av foranstående poster 1, 11 og 25 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov om ervervelse av vassfall m. v. av 14. desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

27.

Alle heftelser som hviler på reguleringsanlegget med tilhørende eiendommer faller bort når det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten.

28.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser som forpliktende for seg inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneeting og innen de jurisdiksjoner, hvor det konsederte anlegg m. v. er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Manøvreringsreglement for regulering av Sædalsvatn i Gjerdsvikvassdraget.

1.

Sædalsvatn kan senkes 31,3 m fra nåværende normalvannstand, betegnet med kote 206,3 til kote 175,0.

Tapningsgrensen skal betegnes med et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring såvidt mulig ikke forøkes. For øvrig kan vannslipingingen foregå etter kraftstasjonens behov.

3.

Til å forestå manøvreringen ansettes en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

4.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Hvis det forlanges, observeres og noteres også regnmengder, temperatur m. v.

Av protokollen sendes hver måneds utløp avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre ved vedkommende regjeringsdepartement.

6.

Forandringer i dette reglement kan kun foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Departementet skal bemerke:

Kraftytelsen i fallet mellom Sædalsvatn og sjøen er som det fremgår beregnet til ca. 2 300 nat.-HK hvorav ca. 2 000 nat.-HK innvinnes ved reguleringen av Sædalsvatn, 31,3 meters senking.

I gjeldende prioritetsordning er utbyggingen forutsatt fullført i 1953 med en maskininstallasjon på 5 000 kW, jfr. St. meld. nr. 38 for 1952.

Departementet vil i tilslutning til Hovedstyret anbefale at L/L Gjerdsvik Kraftverk får erverve bruksrett til vassfallet og får senke Sædalsvatn 31, 3 meter. Som det fremgår synes ikke skadevirkningene av senkingen å

bli særlig store og i anledning av skaden på fisket er det foreslått betinget (post 20) utsettning av settefisk og yngel etter Landbruksdepartementets bestemmelser. Forholdet til idrettsplassen forutsettes ordnet før anlegget settes i drift.

Departementet finner i det hele å kunne slutte seg til Hovedstyrets forslag til betingelser med reglement. En er således enig i at avgiften til kommuner etter forholdene kan settes til kr. 1 pr. nat.-HK og til staten lovens minimum kr. 0,10 pr. nat.-HK (post 13).

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lover nr. 16 og 17 av 14. desember 1917 gis L/L Gjerdsvik Kraftverk konsesjon på erverv av bruksrett til og regulering av Gjerdsvikvassdraget i Sande i Møre og Romsdal, på betingelser med manøvreringsreglement i samsvar med Industridepartementets tilråding 12. juni 1953.

28. Nora Fabrikker A/S.

(Tillatelse til å leie inntil 250 kW primakraft og inntil 1 200 kW spillkraft fra Oslo Lysverker.)

Departementets avgjørelse 16. juli 1953.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 22. april 1949 tillates det Nora Fabrikker A/S å leie inntil 250 kW primakraft og inntil 1 200 kW spillkraft fra Oslo Lysverker på nærmere angitte betingelser.

Betingelsene er:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Nora Fabrikker A/S måtte leie inntil 250 kW primakraft og inntil 1 200 kW spillkraft fra Oslo Lysverker i h. t. primakraft-kontrakten av 19. september 1950 resp. spillkraftkontrakten av 7. mars 1944, dog ikke lenger enn inntil 1. januar 1960.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til en hver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonabot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett sakfører når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne bestemmelse når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement legge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusiv toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om